

Boekbespreking door Peter de Ruiter

Staringia 13, Fossiele Cephalopoden van Nederland onder de titel: "Koppotigen voor de liefhebbers"

Nederlandse Geologische Vereniging. 229 pag. full colour, ill, 44 platen met afbeeldingen en veel foto's. ISBN/EAN: 978-90-806769-0-9 (Nederlands) Prijs EUR 20,00

Koppotigen voor de liefhebbers De Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) heeft als nummer 1 van jaargang 66 van haar tijdschrift 'Grondboor & Hamer' een nieuwe Staringia (nr. 13) uitgegeven. De Staringia-serie heeft als doel bepaalde onderwerpen uit de geologie of de geschiedenis van de geologie in detail te belichten.

Misschien is nr.10, de vertaling uit het Latijn van het 'Academisch Proefschrift over de geologie des vaderlands' uit 1833 van W.C.H. Staring, de betovergrootvader van de Nederlandse geologen, het meest bekende nummer in deze serie.

'Fossiele Cephalopoden van Nederland' is de bescheiden titel van deze kleurrijke uitgave. In eerste instantie was ik verbaasd. Wat ik van koppotigen weet, heb ik geleerd op school en bij de colleges in Leiden van Prof. Boschma; wat ik niet wist, is dat

er in Nederland, ook buiten de bekende groeves van Zuid-Limburg en Winterswijk, zoveel verschillende soorten Cephalopoden – vaak slordig op een hoop gegooid als 'ammonieten' – gevonden zijn. Maar, zo blijkt al gauw, dit boek gaat niet alleen over de 'in situ' fossielen, maar ook over zwerfstenen die uit het noorden, oosten en zuiden, door ijsmassa's of rivieren naar Nederland zijn vervoerd en hier tot rust zijn gekomen. De leek, zoals ik, denkt bij het woord zwerfsteen voornamelijk aan de imponerende, uit het noorden door het ijs meegenomen grote keien, bestaande uit plutonisch en metamorf gesteente, maar dat is niet de gehele waarheid. Er zijn ook veel sedimentaire, tijdens het transport afgeronde brokken en brokjes steen afkomstig van de bergstreken in Duitsland, België en Frankrijk, met daarin soms goed herkenbare en determineerbare fossielen, waaronder Cephalopoden.

Nederland is tenslotte de geologische stortplaats van West-Europa en allochtone stenen mogen ons niet verbazen. Interessant is dat alle ordes van de klasse der Cephalopoden gevonden zijn in de Nederlandse zwerfstenen en dat de geologische tijdvakken van Carboon tot jong-Tertiair door Cephalopoden vertegenwoordigd zijn.

In 1993 werd er binnen het NGV een 'ammonietenwerkgroep' opgericht en de leden daarvan zijn de bedenkers en schrijvers van Staringia 13, een nummer dat voor de Nederlandse ammonietenliefhebber, specialist of niet, een 'must' is.

Het boek bestaat uit delen van zeer ongelijke grootte. Het eerste deel (14 pp.) biedt een uitstekend geïllustreerde uiteenzetting van de anatomie van de Cephalopoden en de criteria voor het determineren van de verschillende soorten of genera. Het hoofdstuk 'Zwerfstenen en verzamelaars' (8 pp.) bespreekt, met behulp van heldere tekst en kaartbeeld, de oorsprong en de verspreiding der zwerfstenen in het huidige Nederlandse landschap. Veruit het dikste deel van het boek (165 pp.) is besteed aan een gedetailleerde beschrijving, vergezeld van prima foto's, van verschillende in Nederland aangetroffen genera en soorten. Een uitgebreide literatuurlijst en een viertalige begrippenlijst besluiten dit voortreffelijke boek.

Zeer aanbevolen. Peter de Ruiter